

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

60. ÅRGANG

3. NOVEMBER.

NR. 40-41

KATOLSK PRESSE

Når vi atter appellerer til alle våre venner om å slutte økonomisk opp om bladet vårt, vil vi stille noen tanker opp bak appellen som kanskje kan hjelpe enda flere til å forstå hvorfor vi ikke kan skåne noe offer for å drive bladet fram, gjøre det godt og tilgjengelig for flest mulig.

I den flom av aviser og tidsskrifter som i våre dager strømmer oss i møte, gjelder det for det kristne nåtidsmenneske å bevare en viss åndelig ro, finne fram til en orienteringskilde som jevnt kan meddele tidens tanker sett under evighetens synsvinkel.

I våre dager beiler to slags presseforetagender til leseverdenens oppmerksomhet: dagbladene og den periodiske presse, dvs. ukebladene og tidsskriftene. En kjent filosof karakteriserte en gang dagbladene som «verdenshistoriens sekundviser». For den enkelte virker da også avisen som lilleviseren på uret. Den er uttrykket for uro, arbeider alltid på å fylle hvert minutt i døgnet med en nyhet. Avisen lar aldri leseverdenen få ro — tikker som et ur, uoppholdelig.

Den store urviseren derimot maner til besinnelse og omtanke. Det gjør tidsskriftet, den periodiske presse også. Av alt det brokete stoff som dagbladet hopper opp i notisene sine fra alle verdens travle hjørner, former tidsskriftet artikler. Det betrakter alt som skjer ut fra en verdensanskuelse eller etter bestemte retningslinjer. Forholdet til dagspressen veksler med innstillingen. Mens de illustrerte blad i form og forhold står avisen nær, avviker de seriøse blad, særlig de som sysler med religion og filosofi, meget fra dagbladstilen.

Det katolske blad eller tidsskrift har én eneste oppgave: «Å fornye verden i Kristus». Som virkemiddel og som hjelpemiddel har det sin artikkelform som gir

bedre høve enn dagbladene til å kunne drøfte de store livsspørsmål inngående.

Den periodiske presse avlaster dagbladene for en mengde stoff og kan bedre innramme alt i en ramme: en verdensanskuelse, et innhold av kjernefull, kraftfull religiøsitet. Apologetiske artikler er alltid aktuelle, men skal ikke fortrenge plassen for en saklig behandling av de mange brennende spørsmål som reiser seg i nåtiden. Et slikt tidsskrift må være fri for sneversyn og åpen for dagens krav.

Mer enn noensinne må søkes kontakt med den øvrige verden. Ikke bare for at vi ved denne kontakt styrker vår katolske bevissthet, men at vi mer og mer føler samhörigheten med hele menneskeheten som en konkret virkelighet. Derfor vår rikholdige utenlandsreportasje — enestående i Norden.

Det er så at vi lever i en nød tid. Mange må spare sterkt, skal de klare seg gjennom de økonomiske vansker. Også «bladbudgettet» tynger. Men her må spares med omtanke og til fordel for «det ene nødvendige». Jo større nøden, jo mer problematiske og urolige tidene er, dess viktigere er det å følge med i opplysningen, holde seg underrettet om utviklingen, bli klar over retningen. Større viten gir større sikkerhet i kampen for tilværelsen, større trygghet over den åndelige kurs. Skal vi kunne løftes ut over tidens store irritasjon og ikke falle som offer for etterkrigspsykosen, må vi ta del i tidens åndelige strømninger, i første fase som observatører, så som konkret vurderende medinteresserte og til sist som handlende mennesker, enkeltvis eller i flokk. Men disse tre utgjør en logisk enhet: iaktakelse, vurdering, handling. Og her rykker den katolske tidsskrift-presse inn i åndskampen som den sterkeste stridskraft.

Lutherdom og katolisisme.

Av dominikanerpater Finn Dominique Thorn.

I dagene 19. — 21. oktober har Det lutherske Verdensforbunds norske komité avholdt et foredragskurs i Oslo. Blant de foredrag som ble holdt fortjener den danske professor Skydsgaard to foredrag en særlig oppmerksomhet. Skydsgaard er professor i dogmatikk ved Københavns universitet. I 1937 tok han sin doktorgrad på en avhandling om «Metafysikk og tro. En dogmatisk studie i nyere Thomisme». For et par år siden holdt han to gjesteforelesninger ved Oslo universitet om Thomismen. Såvel i doktoravhandlingen som i forelesningene møter vi en teolog med et inngående kjennskap til Thomas Aquinas tenkning. Neppe noen annen protestantisk teolog i Norden sitter inne med et så grundig førstehånds kjennskap til den katolske kirke som dr. Skydsgaard. På Det lutherske Verdensforbunds kurs for teologer holdt så professor Skydsgaard forelesninger om «Lutherdom og katolisisme» og «Konfesjon og ekumenikk». På bakgrunn av doktoravhandlingen og de to forrige gjesteforelesninger var disse to foredrag en skuffelse.

I avhandlingen har man inntrykk av at Skydsgaard har oppdaget en ny verden, og gleder seg over at også katolsk teologi lærer at alt er «sola gratia», — ren nåde. Han skriver således: Det er riktig, at Thomismen representerer en rendyrket Naadesreligion. Thomas ved, at alt er Naade. Der gaar, naar Talen er om Frelse, ingen Vej fra Mennesket til Gud, kun fra Gud til Mennesket. Dette behøver Thomismen ikke lade sig sige af Luther. Det vidste baade Augustin og Thomas; det ved enhver thomistisk teolog.» Riktignok godtar ikke Skydsgaard Thomas' nådebegrep. Men han er langt fra vulgærprotestantismens oppfatning av katolisismen som «gjerningskristendom». Så vel i avhandlingen som i forelesningene ved universitetet stod der en dør åpen mot katolisismen. I foredraget «Lutherdom og katolisisme» var den stengt. At Skydsgaard nå sier et mere avgjort nei til katolisismen enn tidligere er hans rett. Men det både forbauser og bedrøver oss at han i den åndelige situasjon vi i dag befinner oss, føler seg kallet til å gjenopplive det 16. århundres konfesjonelle motsetningsforhold til den katolske kirke. Det er ikke luthersk eller katolsk konfesjon det i dag spørres om, men kristendommens være eller ikke være.

I foredraget «Lutherdom og katolisisme» uttalte prof. Skydsgaard omtrent følgende (jeg siterer etter hukommelsen):

«Dess mere jeg leser av Thomas — og jeg har lest ikke så lite av ham nå — disse mere spør jeg meg selv om den mann i det hele tatt har forstått kristendommen. Jeg blir stadig mere tilbøyelig til å mene at der på dette spørsmål må svares Nei!» Skydsgaard føyet straks til at dette ikke på noen måte betød å dra i tvil Thomas personlige kristendom. Personlig var han så god kristen som noen. Det var hans teologiske tenkning som røpet at han aldri hadde forstått selve det evangeliske budskap.

Thomas Aquinas er kirkelærer i den katolske kirke. Den kirkelige lovbok foreskriver at den teologiske undervisning i den katolske kirke skal følge Thomas

metode, lære (doctrina) og prinsipper. Å dra i tvil om Thomas har forstått kristendommen er ensbetydende med å dra i tvil om den katolske kirke selv forstår noe av kristendommen. Dette er på ny å gjenta reformatorens anklage mot katolisismen: den har forvansket evangeliet og forkynner i Kristi navn en falsk kristendom. Undertegnede kan ikke forstå annet enn at konsekvensen av et slikt syn må bli at kristendommen framviser den største åndshistoriske tragedie i menneskehetens historie. Fra første øyeblikk av framstod kristendommen med krav på å forkynne en guddommelig åpenbaret sannhet for menneskeheten. I dag hersker der den største uenighet om hva denne sannhet betyr. Thomas vet det ikke. Den katolske kirke — verdens eldste og største kirkesamfunn — vet det ikke. Protestantismen er splittet i en rekke konfesjoner som hver for seg mener å ha den rette forståelse av kristendommen. Av Kristi budskap til menneskeheten er der bare blitt igjen et spørsmål: Hva er sannhet?

Kirkebegrepet er et annet punkt der professor Skydsgaards syn må føre til urimelige konsekvenser. Dr. Skydsgaard fortalte at han en dag gikk i fortrolig og vennskapelig samtale med en katolsk prest, en benediktinermunk. Så sier Skydsgaard til ham: «Må jeg få lov å stille Dem dette spørsmål: Hvordan ser Gud på den lutherske kirke?» Paterens svar lød slik: «Jeg håper jeg kan svare rett ut slik det er min innerste mening: I Guds øyne eksisterer den ikke.» For Skydsgaard — og for forsamlingen som hørte på — var dette svar avslørende for den katolske kirkes «hovmod». (Jeg skal i en senere artikkel behandle spørsmålet om den katolske kirke er «hovmodig»).

Det er lett å forstå hvorfor en slik uttalelse må virke sårende på protestantiske kristne. I virkeligheten sier den bare på en annen måte det som den kristne trosbekjennelse lærer om den ene kirke, — Unam sanctam. Professor Skydsgaard har ingen tanke om å frakjenne den katolske kirke rett til å kalle seg en kirke. Men han forlanger samtidig at den lutherske kirke må anerkjenes som kirke. Gis der da — i strid med bekjennelsen — flere kirker? For å komme ut av dette dilemma må man ty til teorien om den ene usynlige kirke som de forskjellige kirker er lokale manifestasjoner av. Vi har da ikke å gjøre med flere kirker, men med forskjellige kirkeavdelinger. Konsekvensen av dette syn må igjen bli at den største og eldste avdeling innenfor Kristi ene kirke ikke vet hva kristendom er. Den resterende del består av en mosaikk av splittede samfunn uten fellesskap i lære og kultus. Slik ser Kristi ene kirke ut i dag. Den er blitt som det rike som er kommet i strid med seg selv. I den nikenske trosbekjennelse (bekjennelsesskrift i den lutherske kirke!) godtar vi troen på Unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam, — én hel- lig, katolsk og apostolisk Kirke. Hvis der i Guds øyne eksisterer flere kirker, har da disse ordene lenger noen réell betydning?

I 400 år har nå de kristne ligget i strid om disse fundamentale spørsmål. Ennå øyner vi ingen løsning.

Norges katolske kvinneforbunds 25-års jubileum.

Mandag den 24. oktober feiret N. K. K. F. sitt 25-års jubileum med en fest på Sankta Katarinahjemmet i Oslo. Tilslutningen var stor, noe som viser at N. K. K. F. ikke har arbeidet forgjeves i de år det har eksistert. Selv om naturligvis de fleste av festdeltakerne hørte hjemme i Oslo — var det også møtt fram representanter fra andre byer, så som fra Arendal, Fredrikstad og Hamar. En rekke av presteskaper i Oslo var til stede. Likeledes var samtlige Søster-kongregasjoner her i Oslo blitt innvitert, og de fleste hadde etterkommet innbydelsen og ble representert av sine priorinner, St. Josephsøstrene også ved Provincialpriorinnen.

Sankta Katarinahjemmet hadde med vidtfavnende gjestfrihet stilt sine lyse stuer til disposisjon for festen, og stod også for den stilfulle oppdekning og innbydende servering.

Festen ble innledet med at vise-formannen fru Ingrid Straith-Solberg holdt en inciterende og spirituell velkomsttale, som straks fikk stemningen opp. Mens vi satt ved bordet, leste formannen, frøken Ragnhild Foss opp en beretning om Forbundets tilblivelse og virksomhet i den tid det har eksistert. Det var interessant og ble påhørt med intens oppmerksomhet. Frøken Foss takket dem som i årenes løp hadde sluttet opp om Forbundet og gått inn for dets framgang og vekst, særlig da Dominikanerpater Lutz, som den hele tid hadde vært N. K. K. F.'s åndelige rådgiver og støtte.

Deretter talte pastor Hansteen Knudsen på Vikariatets vegne. Han pointerte sterkt at mens det på alle andre områder nå arbeides bevisst for å skaffe kvinnen den plass i samfunnet som hun har krav på, har kvinnen helt fra begynnelsen av hatt sin naturlige

I professor Skydsgaards annet foredrag, om «Konfession og ekumenikk», ble dette ærlig og oppriktig innrømmet. Det er dypt forstemmende at i en verden som holder på å gå under i strid og uenighet er de kristne selv dypt uenige om det budskap som skal frelse verden. I en tid da forfølgelsen reiser seg mot Kristi kirke strides de kristne kirker om retten til å kalles kirke.

Er der da ingen vei ut av den nødstilstand som kristenheten befinner seg i? Menneskelig talt må der svares nei. Den katolske kirke kan ikke fornekte det som er dens innerste vesen, bevisstheten om at den er Kristi kirke. De protestantiske kirker kan aldri godta dette uten å oppgi seg selv som kirker. Den eneste mulige løsning er at Gud selv opplyser sjelene så de ser Kirken. I 1519 skrev Luther: «La sa være at det i Rom går sådan til at det kunne være meget bedre, så kan likevel hverken dette eller noe annet være en grunn til å rive seg løs fra denne kirke. Tvertimot, jo verre det går til, desto trofastere skal man slutte seg til Kirken. Ti å rive seg løs fra Kirken og forakte den gjør ikke saken bedre. Man skal ikke for djevelens skyld skille seg fra Gud.»¹ Luther så ennå Kirken i den katolske kirke da han skrev dette. Der gis ingen annen vei til enhet enn på ny å vende tilbake til dette syn.

¹ Unterricht auf etliche Artikkeln, febr. 1519.

ge plass i den Katolske Kirke. I og med at Kristus lot seg føde av en kvinne, er hennes verdighet bestemt i det kirkelige samfunn. Og skal det noen gang bli utsikt til bedring i de opprevne forhold vi i dag lever og lider under, da må kvinnen også i det borgerlige samfunn innrømmes den plass hun har rett til. Det er menn som har styrt verden hittil, og vi ser hvilket resultat det har ført til. Nå må også kvinnene få anledning til å gjøre sin innsats gjeldende, for det er kvinnen som har den bevarende evne, det er fra henne redningen må komme. Pastoren takket også for N. K. K. F.'s støtte til bladet St. Olav.

Så rettet fru Straith-Solberg en takk til frøken Foss for hennes utrettelige arbeid for Forbundet og overrakte henne blomster. Fru Nylund brakte en jubileumshilsen fra Maria-kongregasjonen i Oslo og fru Andrea Brandt-Hanssen hadde sendt en hilsen på vers fra Haugesund. Det innløp også flere telegrafiske hilsener, særlig glede vakte telegrammet fra Hs. Høyærverdighet Biskopen.

Pianisten Rolf Østbye underholdt med musikk, fint og følsomt som sedvanlig. Det ble også levnet tid til hyggelig samvær, noe som også har sin betydning, når man sjelden sees. — I det hele tatt en mer enn alminnelig vellykket fest, som vi alle skylder å si takk for, — en takk sim vi retter så vel til Forbundets styre som til Dominikanerinnene, som sammen har gitt oss noe godt og verdifullt å ta med oss hjem til hverdagen.

Martha Østensvig.

Jubileet ble innledet ved en andakt i St. Dominikus kirke i Oslo, der pater A. J. Lutz holdt en tale for anledningen.

Vi gjengir nedenfor hovedtankene i talen.

Norske katolske kvinner, Deres forbund er forsamlet her foran Guds alter for å takke Herren for det første kvart-århundres eksistens. 25 år er gått siden ideen til dette forbund ble utformet i høysinnede og modige katolske kvinners hjerte for å øve katolsk aksjon for hjem, land og kirke. De som skal være de første til å takke er alle norske katolske menigheter for den verdifulle hjelp det katolske liv har fått gjennom Deres organisasjon og Deres ofervilje. Hjelp på det sosiale og kulturelle område, f. eks. ved de mange stipendier som ble utdelt til studerende katolsk ungdom, hjelp til katolsk opplysning gjennom den innsats Dere har gjort for bladet St. Olav ved å skaffe nye abonnenter, hjelp bl. a. også til gjenreisning av den ødelagte kirke i Hammerfest. Deres aksjon har endog nådd ut over Norges grenser: Sammen med den Internasjonale Katolske Kvinnelige hevet Dere røsten til protest mot umoral og diktatoriske overgrep mot menneskerettene, bl. a. i Mindszeny-saken. Alt dette og meget annet takker det katolske Norge for.

Men Dere selv skal takke Gud for det Dere har utrettet i disse 25 år, for det er en stor nådegave fra Gud å kunne være med i Katolsk Aksjon, for Katolsk Aksjon er Kristi egen aksjon, som han utfører både gjennom det katolske hierarki og det katolske legfolk. Apostlen Paulus taler i 1. Korinterbrev om forskjellige livsfunksjoner eller «tjenester» i Kristi legeme, — som er Kirken. Alle disse tjenester har sitt utspring i Den hellige Ånd, også Deres aksjon er en sådan tjeneste, som har sitt opphav i Den hellige Ånds nåde. Sammen med den takk som Dere i dag framfører til Gud skal Dere derfor også fornye Deres troskapsløfte mot Kristus og især love at Dere først og fremst vil utdype det indre liv i Guds kjærlighet, for kjærligheten er drivkraften til alt fruktbart arbeid i Guds rike.

Krig og moral.

II.

Av Victor White, O.P.

Vi bringer her resten av «Skisse av et foredrag holdt i det katolske kapell ved Oxford-universitetet på Treenighetssøndag i år. Bearbeidet til norsk ved M. D.»

I ngen har nok noensinne vært mer forvisset om det uunngåelige i krig enn Kristus. Han gråter over Jerusalem fordi den ikke visste hva som tjente til dens fred. Jerusalem visste ikke, men Kristus visste hva følgen ble for den.

Det er ille når vi sentimentaliserer Kristus. Når vi tenker oss at Han bare skal tilfredsstille vår egen sikkerhet og vårt velvære. Kristus er ikke bare Lammet. Han er også Løven. Det karakteristiske i Kristi tid er at lammet og løven hviler side om side. «Lammet overfaller ikke løven.» — I Johannes Apenbaring finnes et merkeligere og sterkere uttrykk, nemlig «lammets vrede». La oss lære at kjærlighet og makt kan forenes. At makt kan og bør være kjærlighet, og at kjærlighet ofte må vise seg som makt. Videre, at makten og hatet kan være adskilt. De kristne må iallfall lære å definere dette klart.

Vi må vite at Guds kjærlighet og Guds vrede er ett. Den samme Guddommelige aktivitet kan treffe menneskene så forskjellig. En i form av kjærlig oppmuntning, helbredelse og beroligelse. En annen som refselse, rensende ild, lutring. Noe veldig smertefullt, men allikevel gagnlig. Noe som vil gjøre menn av oss, kanskje til og med helgener. All makt kommer fra Gud. Den er hellig. Vi skal underkaste oss den og bruke den med ærefrykt. Jo større makt, jo større frykt skulle den inngi både dem som skal gjøre bruk av den og den som skal underkastes den. Var det kynisme, eller var der mer visdom enn som så da den første atombombe-eksplasjonen i det øde Nord-Mexico fikk code-navnet «Operation — Trinity»?

Det som imidlertid truer oss i dag er ikke det at menneskene vil bruke makten av ærefrykt, men fordi de vil gjøre det av redsel for seg selv. — — —

Vår Herres befaling: Se til at de ikke forferdes, er ingen lett befaling å etterkomme. Det er vanskelig å bekjempe redselen med vår vilje. En tid kan vi vel bite tennene sammen, men det er bare kjærligheten som kan vinne bukt med redselen fordi den omdanner den.

Det kan se temmelig håpløst ut å kunne gjøre noe for å overkomme de skrekkens bjerge som rager i verden i dag. Så vanskelig i en verden hvor kjærligheten er blitt så kald. Men vi kristne er ihvertfall her for å vise veien enten den nå blir fulgt eller ikke. Vi må derfor begynne med oss selv. Vi er her for å lede, ikke for å frelse. Vi må begynne med angsten i vårt indre. Siden kommer angsten for krigen og for fienden, om det er Russland, Kommunismen, Asia eller hvem.

Kommunismen trives i krig. Det er god Marx-Leninisme. Kommunismen kan aldri — som Vatikanets avis så ofte minner oss om i det siste — tilintetgjøres ved krig. Og hva kommunister selv angår, så er de

mennesker de og, våre brødre, forløste ved Kristi blod.

Fienden, fredens forstyrrer, er skrekken. Redselen i menneskenes hjerter, først og fremst i vårt eget. Og midt i alt dette er det at Vår Herre venter av oss at vi ikke forferdes.

Men tilbake til vårt tema «Krigens moral». Skal vi Kristne tjenstgjøre eller ikke i krig? Vi har allerede funnet ut at det ikke finnes et svar som passer oss alle. Det ville vel heller ikke hjelpe oss stort å diskutere de gamle teologers teori om «den rettferdige krig». Den er for de flestes vedkommende gjemt og glemt. Det ville også føre oss bort fra realiteten i nuet. Men selv om vi ikke kan tenke oss en «rettferdig krig» slik som den ble forstått i Middelalderen av f. eks. St. Thomas av Aquin, så gjenstår allikevel det faktum at det kan være situasjoner som forplikter oss til å sette hardt mot hardt.

Selv om vi ikke kan tenke oss definisjonen «rettferdig krig», så la oss derfor ikke for hastig komme til den konklusjon at vi vil være militærnektere. I denne forbindelse må tilføyes, og her bør alle katolikker være enig, at hvis det er din ærlige overbevisning at å delta i krigen ville bety synd for deg, da ikke bare kan, men må du lyde din samvittighets stemme. Her har du berettiget krav på dine katolske medbrødres respekt.

På samme måte hvis du omvendt mener at kjærligheten, lydigheten — eller kanskje bare dine lov-messige autoriteters mening — tilsier deg at din innsats kreves, har du det samme krav på respekt. Samvittigheten er ikke et privilegium for militærnektere!

I begge tilfeller er det kun Gud som kan bedømme ditt hjertes mening. Framfor Hans trone vil vel heller ikke dette være det avgjørende. Vi kan ikke tenke oss at spørsmålet der vil bli: Hva gjorde du i Verdenskrig II — eller III? Var du soldat eller var du sivil? — — —

Vi kan lettere forestille oss at spørsmålet blir stilt slik:

Hva lot du, det være seg som soldat, militærnektet eller som sivil, krigen gjøre med deg selv? Lot du deg forferde? Aksepterte du, eller unngikk du dens utfordring til din egen sikkerhet? Lot du den rokke ved din tro på Gud? Lot du dens misgjerninger virke slik på deg at din kjærlighet kjølnet? Lot du krigen utfordre ditt eget sjeleliv, eller benyttet du den som en anledning til å unnfly ditt kristne liv? Forsøkte du å se Guds hånd i det hele og grep du eller avslo denne hånd? Lot du krigen øke din Guds frykt, eller bare en Gudløs skrekk?

Fant du ved krigens trussel en påminnelse om at vi hernede ikke har noe blivende sted, at vårt hjem ikke er i denne verden, men i den neste? Elsket du fienden, hvem og hva han var? Eller benyttet du krigen til å utløse din egen vrede? Benyttet du anledningen til å sette mot i de svake, oppmuntre de

LITTERATUR

(Se s. 269)

CATHOLICA

Catholica, Danmarks ypperlige kvartalshefte, runder sin 6. årgang med et rikholdig nummer. Blant artiklene er der grunn til å framheve lektor Fredrik Werrings minneartikkel om Sigrud Undset og pater Wolfisbergs «Hvad mener Platon om Gud?». Peter Schindler har skrevet «Tid og sted for Galaterbrevets affattelse». Ennvidere settes kapitalismen under debatt i en ny artikkelserie som blir innledet av stud. jur. K. K. Vorms med spørsmålet: «Socialisme eller kapitalisme?». Magister Olaf Pedersen fortsetter med «Har Kirken fordømt kapitalismen?». Hefte bringer dessuten en rekke bokanmeldelser, bl. a. en utførlig omtale av lektor Charles Joys's bok «Biskop og Konge» som utkom på Aschehougs forlag i fjor. — Under Miscellanea skjuler seg som vanlig en lang rekke interessante opplysninger.

SVENSK RØST OM ST. OLAV

Det svenske «Hemmet och Helgedomen» skriver i sitt nummer for 1. oktober:

«Det är för oss både glädjande och uppmuntrande att se hur mycket vårt norska broderorgan Sankt Olav utvecklat sig den sista tiden. Dess utstyrsel har betydligt förbättrats. Dess innehåll som för några år sedan var ganska enformigt och intetsägande har nu blivit både omväxlande och värdefullt. — — — Omslaget signalerar «rikholdig utenlandsreportasje». Och detta löfte blir verkligen infriat med en rikedom av värdefulla nyheter från de mest olika länder.»

syke, til å være tålmodig i ett og alt? I korthet, i eller uten uniform, var du en kristen? Var du lik Kristus?

Disse spørsmål vil vi kanskje en gang måtte besvare. Vi gjør like godt i å stille oss dem selv nå allerede. Men fyldestgjørende svar på alt sammen er det nok umulig å gi, da moderne krig krever mer enn menneskelige krefter. Det er vel ikke noe som stiller større krav til menneskene enn den moderne mekaniserte krig. Å beholde sin personlighet i alt det upersonlige, beholde sin egen mening i all propaganda, holde seg sann i all løgn, bevare hjertet varmt midt i det kalde stål og i all kald beregning, holde seg kjølig i lidenskapenes hete, være tilitsfull i all kynismen, fredselser i all konflikt og å være lik Kristus i all djevleskap.

Bare ved hjelp av den Allmechtige Treenighets kraft og nåde kan vi komme noe i nærheten av kristen helstøpethet og det er det vi er kallet til. Denne kraft og nåde er oppnåelig ved bønn og ved sakramentene.

Atomkrig er ikke slutten, for det er sagt oss at «slutten er ikke enda». Men atomets kraft er et bevis på Guds Allmakt. I seg selv er det bare en blek aning om den. —

Krig, eller rykter om krig, betyr ihvertfall at kristne må forbli kristne. Noe middelmåtelig er utelukket, flukt likeså. Men selv om nå bare noen få skulle klare å holde sin kristne reisning, hva kunne vel ikke disse utrette for verden! De har jo også den sikre forvisning om at den som holder ut til enden, han skal bli frelst. Kanskje mange med dem.

Elsk hverandre.

Spredte tanker om katolsk aksjon.

Det finnes to store bud i det nye testamente: Du skal elske Gud — og: Du skal elske din neste. Begge deler er grunnlaget for Katolsk Aksjon. Det eneste bærende grunnlag også. Katolsk Aksjon er legfolkets deltakelse i hierarkiets (presteskapets) apostolat. Og som dette apostolat, krever også legmannens apostolat ofre, større eller mindre.

Igjennom det, som er blitt kalt Katolsk Aksjon, stiller legfolket sin tjeneste til rådighet for Kirken og dens prester. Ingen kan derfor delta i Katolsk Aksjon uten den kirkelige øvrighets tillatelse. Dette gjelder som absolutt betingelse for Katolsk Aksjon som er det organiserte legmanns apostolat.

Pius XI sier: Katolsk Aksjon ville miste sin eksistensberettigelse hvis den, var det enn nok så lite, løsnet det bånd som forbinder den med apostolatet fra i går og i dag, med hierarkiet. — Og nettopp dette er Katolsk Aksjons styrke og ære.

Det er vesentlig å holde fast det synspunkt, for det bærer i seg fastholdelsen av målet, det samme som er Kirkens endelige mål. Og det gjør oss også vårt store ansvar klart, ansvaret for våre medmennesker. La oss ikke tape det av syne, for da er det ikke mere Katolsk Aksjon, men bare — aksjon.

Pave Pius XI sa også: Det er biskopens rett og plikt i sitt område å opprette, organisere og lede Katolsk Aksjon. — Katolsk Aksjon er legfolkets samarbeid med Kirken om oppgaver som i vår tid er blitt for store for presteskapet å klare alene.

Men dette volder heller ikke vansker for en katolikk. Det er sikkert større grunn til å peke på at Katolsk Aksjon som alt apostolat alltid og overalt avgjørende avhenger av lederne og medlemmenes personlige innsats og Gudsforhold. Ingen kan ta del i Kirkens apostolat uten virkelig å ha Kirkens tro. Ingen kan overbevise andre om noe de bare selv mener de tror. Vi må vise, bevise at vi tror. Vi må forandre vårt liv slik som den Hellige Skrift byr oss å forandre det.

Før kan det ikke bli noe av vår aksjon. Det er den vesentligste feil man har begått i mange hundre år i apostolatet. Et gammelt ord sier: Gjør ikke som presten gjør, men som han sier du skal gjøre. Det triste er bare at man likevel alltid gjør som presten eller hvem det enn er. Eksemplet har alltid det siste og avgjørende ord. For hva er vår tro verd hvis den ikke formår å gi seg tilkjenne i vårt liv? Det er ikke nok å dø som katolikk, vi må også leve som katolikker. Vi kan jo ikke få noen til å tro at vi virkelig mener noe med å si at vi bekjenner oss til den allmechtige, barmhjertige Gud, hvis vi ikke i vårt liv klart viser at vi regner med denne allmakt, hvis vi ikke selv viser sann nestekjærlighet. Gjerningene må svare til vår tro.

Dette gjelder for oss alle. Men langt sterkere gjelder det for Katolsk Aksjons folk. For deres kall krever at de ikke kan sette sitt lys under en skjepe. Deres eksempel har større makt, deres ansvar blir tyngre.

Det kan nås resultater på kortere sikt uten å ta dette i betraktning. Men på lang sikt, og det er det vi må arbeide på, fører det ingen steder hen. Det endelige og virkelige mål nås kun ved likeså virkelig kjærlighet — i praksis.

Og kjærligheten finner vi best ved dens kilde.

Se pp.

Nasjonaliseringen av kirken i Tsjekkoslovakia.

Skrevet for ut for virkeliggjørelsen natten til 1. november.

Mens arrestasjonene og «utrenskningene» foregår som verst i Praha, har arkeologene gjort et verdifullt funn. De mener å ha oppdaget skjelettet av St. Methodius, som i det niende århundre var erkebiskop av Mähren, og sammen med broren, St. Cyril, slavernes apostel. Legenden sier at St. Methodius var lam i det ene benet og hadde brukket armen, og et skjelett med nettopp disse defekter er blitt funnet i en kirke bygget mot slutten av det niende århundre i Velehrad. Denne byen var hovedstad i det gamle keiserrike som eksisterte fra det åttende til midten av det tiende århundre i nærheten av den nåværende byen Nesto i Øst-Mähren. Flere andre skjeletter ble funnet i midtskipet sammen med en del smykker og våpen. Hvis oppdagelsen viser seg å være riktig, har den symbolsk betydning i dette avgjørende øyeblikk av Kirkens historie i Tsjekkoslovakia. Den apostoliske ånd som St. Cyril og Methodius hadde innpodet viser seg å bære særlig rike frukter under forfølgelsen.

Og det ser ut til at den vil trenge kanskje i en nå sterkere grad framover. Det er nå innført lov om at all religiøs virksomhet skal under streng statskontroll og at Vatikanets myndighet derved utelukkes. Alle prester er heretter statstjenestemenn, slik at kommunistene får lovens myndighet til å avsette alle de mistenker for å være «politisk mistenkelige». Der vil bli opprettet et særskilt departement for kirkeanliggender, mens de før sorterte under Undervisningsdepartementet. Det vil bli åpnet et Statskontor for kirkesaker med en minister til sjef som igjen blir utnevnt av Republikkens President. En kommissar utnevnt av regjeringen vil stå under ham som sjef for Slovasias spesielle avdeling. Ministeren vil få en nøkkelposisjon og hans oppgave vil bli å få slutt på kirkestriden en gang for alle ved å eliminere Vatikanets innflytelse.

Loven medfører videre at Staten vil betale lønningene til prestene av de konfesjoner som får godkjenning av Staten. Lønnen vil bli høyere enn noen prest har hatt tidligere, og der vil bli utbetalt feriepenger, bonus og dyrtidstillegg. Dessuten vil der bli husleiegodtgjørelse hvor der ikke er prestegård, og godtgjørelse for barnas utdannelse til de prester som gifter seg, og pensjon til presten selv og familien. Der vil bli overtidsbetaling til religionslærere hvis de som sokneprester har mere enn 8 timer i uken, og hvis de har lang vei til skolen. Reisepenger i embets medfør godtgjøres. Og på toppen av dette gis der spesiell premie eller bonus for dem som utfører «spesielle oppdrag» — m. a. o. bestikkelser for framragende politisk samarbeid. Alle utgifter vedrørende kirker og klostre vil bli overtatt av Staten. Staten vil også betale for driften av presteseminar og institusjoner som vedrører utdannelse av geistligheten. Alt dette er fint beregnet for å friste biskoper og sokneprester som er dårlig stillet. Og det er ikke få av dem etter de siste måneders fullstendige utplyndring av kirkene og geistligheten.

Men loven sier videre at ingen prest kan ansettes i lønnet embete uten godkjenning fra Regjeringen som han må avlegge troskapsed til. Når det gjelder den høyere geistlighet en kravene enda strengere. Kandidatene til embetet må da godkjennes av Regjeringen før valget finner sted. Og det er uttrykkelig framholdt at «Regjeringen kan nekte godkjenning på grunn av politiske innvendinger mot kandidatene.»

Staten vil ha kontroll over alle kirker, klostre og religiøse samfunn. Innen tre måneder skal der være innsendt liste over alt rørlig og urørlig gods som vedrører Kirken.

En prest som krenker den nye kirkeloven vil kunne ilegges bøter opp til kr. 100 000 eller 6 måneders fengsel.

Hensikten med loven er fullstendig klar og der legges heller ikke skjul på den. I et kommunike sies det at den er «et viktig skritt for å forene alle ærlige prester som viser tilbake ordrene fra Vatikanet og all reaksjonær kampanje fra Kirkens Hierarki».

I mellomtiden har Vatikanets radio sendt ut et nytt budskap fra Mgr. Beran til den overveldende majoritet av katolske prester som er ubøyelige i sin motstand:

«Ethvert offentlig uttrykk for lydighet mot «kirke-loven» vil være ensbetydende med forræderi mot Kristus og Hans Hellige Kirke og ville såre meg dypt. Dere har lovet meg og høytidelig erklært at dere ikke vil la dere kjøpe for Judas' tredve sølvpenger. Jeg har tillit til at dere vil holde dette løftet. For Kristi kjærlighets skyld ber jeg dere overveie saken og dens mulige følger omhyggelig. Det er en æressak at ingen prest tilbakekaller sin tidligere protest mot lovforslaget selv om det gjelder de største materielle fordeler.»

Vatikanets radio legger ikke skjul på at forsøket på å «kjøpe» prestene ikke har vært helt uten virkning. Mange av prestene har i lang tid vært underbetalt. Noen av dem som hittil har vært loyale mot Vatikanet i åpenbare samvittighetsspørsmål, har greid å overbevise seg selv om at den nye generøse kirkeloven bare er innført for å gi prestene noenlunde sikre levevilkår. Dette, sier Vatikanet, har brakt forvirring blant prestene, som hittil har stått samlet. Særlig i de distrikter hvor myndighetene har satt i gang en kampanje og tatt for seg prestene enkeltvis, har de fått en del underskrifter på den nye loven.

Men på den annen side blir det offentliggjort lange lister i Rom med 30—40 nye navn om uken på prester som er blitt arrestert fordi de har nektet å underskrive. Og Mgr. Berans nye opprop har hatt stor virkning. Han slutter med å si:

«Ingen skal kunne si at den tsjekkiske geistligheten har forrådt sitt presteideal, sin enhet og heroiske motstand mot trusler og fristetlser som den internasjonale kommunismen benytter for å undertrykke Kirken og dens tjenerne.»

Bok- og Bladsentralen i aksjon.

De første framstøt i den nye aksjon for katolsk litteratur og presse synes å skride planmessig fram. Sentralen har hatt utstilling i Oslo den ene søndagen i basaren (en slags førpremiere, riktignok preget av hastverk) og siden en meget vellykket utstilling i Fredrikstad, hvor den mere var kommet på høyde.

I Fredrikstad ble utstillingen arrangert lørdag ettermiddag og de to hovedavdelinger, nordisk og utenlandsk litteratur, ble grupert om hver sin praktiske kasse som er spesielt tegnet og framstillet til bruk for forsendelse av bøker og til utstillingen. Lørdag kveld var ungdomslaget samlet til ekstraordinært møte med de to gjestende ungdomsledere, Erik og Veslemøy Guldager, og det ble en utbytte-rik ordveksling.

Om søndagen hadde utstillingen åpent etter høymessen og om kvelden da St. Olavslaget hadde bedt Erik Guldager holde et foredrag om katolsk litteratur. Foredraget gjorde inntrykk, og det gjorde utstillingen også ved sin rikholdighet og det smukke arrangement. Det var en absolutt gevinst med de gode montasjepakater for Ignis og St. Olav og for selve utstillingen.

Det er svært å gi et fullgyldig inntrykk av et så rikt oppbud av katolske bøker og blader. Den utenlandske avdeling imponerer vel mest ved sin rikdom og her finner vi også de fleste perler, ukjent som det meste her er for oss ennå. Den engelske og tyske (sveitsiske) litteratur er rikest representert, den franske svakere skjønt f. eks. Claudel finnes på fransk, men ikke i de deilige tyske utgaver fra sveitserforlag. Den kjente irsk-belgiske benediktineralabbe Columba Marmion er representert ved en av sine bøker på fransk. Han burde vel også finnes på engelsk f. eks.?

Den nordiske litteratur har en del iøynefallende mangler. Blant annet er der nesten ingen av de bøker som er kommet på ikke-katolske forlag i det senere her i Norge. Svenske bøker mangler nesten helt, og man savner også en bedre avdeling av Johannes Jørgensen, noen fler av hans biografier for eksempel. Hvorfor? Vi spør sentralen.

«Fordi vi ennå ikke har kunnet få dem hjem fra Danmark. Det tar litt tid innen alt hva vi gjerne vil ha med er samlet sammen. Men det kommer. Det må også huskes at vi ikke kan overkomme å ta alle katolske bøker med rundt, selv ikke alle nordiske. Det er fler enn man tror til daglig, og det ville bli en uoverkommelig oppgave. Vi må innskrenke oss til det vi synes er mest vesentlig og derfor har vi også utelatt de mest kjente utgivelser på ikke-katolske forlag, som f. eks. Graham Greenes *Den dypestegrunn*. Det er gjort så megen reklame for den bok og flere andre at vi ikke synes vi behøver å ta dem med. De gir plass for andre. Vår oppgave er jo først og fremst å gjøre oppmerksom på det som ennå ikke er kjent. Men naturligvis blir de bøkene tatt med i våre kataloger og vi kan ta mot bestillinger på dem selv om vi ikke har dem med på utstillingen. For de svenske gjelder likeledes at vi ennå ikke har fått dem hjem. Flere av de eldre utgivelsene på norsk og dansk tar vi ikke med fordi vi synes de representerer en polemikketid som vi ikke gjerne ser igjen.

Marmion vil nå også bli med i en engelsk utgave. Men det gjelder her som for en del andre ting at vi ønsker å gi leilighet til å anskaffe bøkene billigst mulig og det kan dessverre ikke nektes at de sveitsiske bøker etter devalu-

Veslemøy og Erik Guldager fryder seg over interessen.

eringen er blitt ennå dyrere. Og så er det jo alltid en fordel å lese en bok på originalspråket når man kan. Likevel blir den franske avdeling litt svak fordi vi mener at vi er svært få fransktalende i våre menigheter. Men etterhånden vil det vel også bli rettet litt på det. Men vi vil gjerne gjenta at vi jo kan ta mot bestilling på bøker selv om vi ikke har dem med og vi opplyser alltid når en bok finnes på andre språk.»

Hvordan er bestillingene inngått?

«Jo takk. Vi er godt tilfreds. Det er absolutt stor interesse for saken, det viser ikke minst de mange brev vi har fått i den siste tiden. Og bestillingene grupperer seg mest om de bøker som er best og mest verdifulle ut fra et apostolisk synspunkt, delvis på grunn av den sakkyndige veiledning. F. eks. har det vært mange bestillinger på Teresa av Avilas selvbiografi og en slik boks betydning for den enkelte og dermed for Kirken i landet er ikke liten. Og den lille yndige barnmessebok, «Kom til mig», som nylig er kommet i nytt opplag, er jo også nettopp noe for alle foreldre som har små barn. Den har deilige bilder som barna godt kan sitte og se på i kirken selv om de ikke kan lese ennå. Formodentlig er bestillingene også blitt effektivt tilfredsstillende for vi har ikke mottatt noen reklamasjoner. Men det tar som før sagt litt tid når bøkene må skaffes hjem fra utlandet.»

Og den øvrige virksomhet?

«Vi har utarbeidet noen lesesirkelplaner som Fredrikstad ungdomslag var svært interessert i, og vi har flere under arbeid. Og så arbeider vi på en julegavekatalog med ideer til gode bøker som julegaver for vi håper at katolsk jul i år vil si at man gir hverandre gode katolske bøker og — hvorfor ikke? — årsabonnement på katolske blader. Det er en liten historie vi gjerne vil fortelle. I ungdomslaget i Fredrikstad arrangerer de på hvert møte utlodning av katolske bøker — en ide til etterfølgelse — og da vi var der ble det utloddet en messebok blant annet og den vant en ganske ungepike, lagets yngste og nyeste medlem. De skulle ha sett den glede pikens ansikt uttrykte. Det var nok til å få en til å fortsette med dette arbeid til alle unge i hvert fall har en messebok. Og tenk så på den glede hun får av å lære og bruke den riktig! — Så gjennomgår vi også for øyeblikket barnebøker på ikke-katolske forlag for vi har jo svært lite selv her og det er stort behov for det. Men de må

LITTERATUR

«Through God's Underground»

av pater George S. J. Hollis and Carter, 226 sider.

Dette er utvilsomt en av de mest spennende bøker som er utkommet etter krigen. Den rommer de eventyrlige opplevelser en kroatisk jesuitt hadde i Jugoslavia, Tsjekkoslovakia, Sovjetunionen og andre øst-europeiske land under og etter krigen. Som militærlege hos slovakiske partisaner bar han deres uniform og kjempet sammen med russiske soldater. Senere reiste han ukontrollert rundt om i Russland fra by til by, støttet og hjulpet av medlemmer av den kristne undergrunnsbevegelse. Han hevder at en tredjedel av Russlands befolkning ennå er kristen.

Hver eneste side i denne bok rommer episoder som bare kan betegnes som sensasjonelle. Her skal vi gjengi fire av de mest betydningsfulle begivenheter pater George avslører.

Våren 1945 fikk han høre av offiserer i den røde armé at en berømt marshall og flere generaler før krigen hadde besluttet å befri Russland fra Stalins regime. Da de visste at en angrep fra Tyskland ikke var til å unngå, ga de ordre til at en million russiske soldater, når angrepet satte inn, skulle overgi seg til fienden, mens resten skulle trekke seg tilbake til det indre av Russland. De regnet med at de troppestyrker som uten videre overga seg, skulle få beholde sine våpen. Deretter var det hensikten å ta kontakt med de britiske og amerikanske styrker da de hadde nådd maksimum av styrke- og slagkraft, å forene seg med dem, rette våpnene mot både tyskerne og Stalins styrker og knuse begge. Denne plan ble satt ut i livet i 1941 og sies å være årsaken til at så mange sovjet-russiske soldater overga seg. Men tyskerne behandlet de russiske krigsfangene verre enn dyr; de slo ned sivilbefolkningen i de besatte områder og pinte og plaget den slik at konspiratørene ble klar over at det likevel måtte være deres første plikt å beseire tyskerne.

Pater George forlot Russland i 1945. Han fulgte med en tungt bevæpnet konvoy bestående av 200 lastebiler gjennom Ukraina, og ble der øyenvitne til et åpent opprør. 500 000 soldater i den røde armé hadde nektet å gi fra seg våpnene og la seg demobilisere. De hadde tatt opp kampen i håp om at det ville lykkes dem å befri landet for Stalins styre. Litt etter litt ble disse styrker slått ned. De som ikke overga seg, ble enten drept eller også sultet

gjennomgås nøye hjulpet av en prest innen vi kan anbefale det til katolske foreldre.»

Hva er planene for den nærmeste tid?

«I jubileumsuken i Porsgrunn vil vi være der med utstillingen og annen søndag i november i Hønefoss. Så har vi fått vårt første bibliotek å anlegge og det gleder vi oss meget til. Vi har også knyttet kontakter med en mengde katolske forlag spredt over hele veredn, og de uttrykker alle deres glede over foretakendet og lover å yte mest mulig hjelp. Katalogene hopper seg opp på kontoret. Det kan knipe med å få tid til å lese dem grundig igjennom, men det hjelper vel på det når vi kommer mer inn i rutinen. — Men vil De ikke være vennlig å skrive i St. Olav at vi gjerne kommer til steder hvor det bare er få katolikker, altså selv om vi ikke kan vente så mange bestillinger. Vi arbeider jo ikke for å tjene penger, men for apostolatets skyld og nettopp på steder med få katolikker er det bruk for å merke den gode følelsen av at vi er fler enn vi trodde.»

Det skjer hermed.

de i hjel. Dette var Russlands annen tragedie. De allierte forsto like lite russernes som tyskernes ønske om å bli befridd.

Pater Georges tredje avsløring er eksistensen av en plan som er samlingsgrunnlaget for den russiske motstandsbevegelse. Denne plan er, framholder pater George, i sin humanistiske sosiale teori mer gjennomsyret av kristen ånd enn noen plan som har vært utarbeidet i kristen tid. Planen er ikke belemret med John Locke's feil som satte den guddommelige retten til eiendom i stedet for kongenes guddommelige rett. Den er heller ikke preget av Adam Smiths overtro at menneskets selvishet medvirker til det kollektive gode. Den innrømmer nødvendigheten av en moralsk ramme for den økonomiske virksomhetsfære. Den stempler både griskhet, gjerrighet og åger som onder, noe den kapitalistiske verden aldri har gjort, mens den på den annen side garanterer hvert menneske økonomisk og åndelig frihet, noe det feodale samfunn og den korkorative stat ikke gjorde. Planen er distribuert til alle grupper i den russiske motstandsbevegelse, hvis intellektuelle medlemmer mer inngående drøfter dens teorier. Fagforeningenes ledere, nasjonalistiske og separatistiske grupper, opposisjonen i den røde armé og alle de desillusjonerte soldater som er kommet tilbake fra krigen, alle disse har kjennskap til planen. De lar den sirkulere med begeistring og betrakter den som sin egen uavhengighetserklæring.

Pater George's fjerde avsløring gjelder den skandaløse svindel som førte til at Ruthenia ble inkorporert i Sovjetunionen. I 1945 forsøkte tusenvis av ruthenere å flykte fra det kommunistiske styre. På autoritativ hold i Praha fikk han vite at omlag 50 000 bønder hadde forsøkt å ta seg over grensene. De fleste av dem hadde søkt dekning i skogene i grensetraktene. De djerveste gjorde framstøt til tsjekkiske byer. Men det store flertall av begge grupper ble omringet og utlevert til kommunistene. Den tsjekkiske regjering hadde kapitulert overfor russerne og gitt dem rett til å kontrollere alle tog og gjennomløpe alle bondegårder og landsbyer for å innfange de ruthenske flyktningene og transportere dem til Sovjetunionen.

Pater George's møte med kamerat Zornin som senere ble sovjet-russisk ambassadør i Praha, belyser den prosess som førte til at Tsjekkoslovakia ble en kommunistisk stat. Det forbauser ikke at pater George til slutt ble arrestert, det merkelige er at han ble arrestert «bare» for å ha holdt en anti-kommunistisk preken. De erfaringer han gjorde i de tsjekkiske fengsler viser at de redsler man vanligvis forbinder med kommunistiske fengsler allerede eksisterte mens Benes var president og Masaryk utenriksminister.

Med tanke på alle de prester som nå arresteres i landene bak jernteppet for å ha «samarbeidet med tyskerne», er det verd å notere hva en høy embetsmann i det tsjekkiske hemmelige politi, ZOB, uttalte til pater George: «Før De og Deres gud er like så døde som Jupiter og Osiris kan det ikke bli noen varig våpenstilstand ... Vi kommer til å diskreditere Dem og folk som Dem ... Vi skal få folket til å tro at alle dere har samarbeidet med tyskerne. Vi trenger bare noen få framtrepende geistlige for å få fastslått dette.»

På grunn av press utenfra ble pater George frifunnet av domstolen. Før han forlot rettslokalet sa dommeren til ham: «De forlater dette sted som en fri mann. Jeg lykkes ønsker Dem. Men jeg vil gjerne advare Dem. Denne domstol kan ikke garantere for Deres liv. Jeg råder Dem til å forlate landet straks.» Pater George fulgte dette råd, og det er vel årsaken til at vi har fått et innblikk i forholdet verden stort sett er uvitende om.

U. L.

SPEKTRUM

Spektrum nr. 4 — 1949 som nå foreligger i bokhandelen er et Goethe-nummer. Det gir ikke bare et fyldig bilde av Goethes omfattende universelle ånd, men setter på en levende og insiterende måte hans åndsimpuls i forbindelse med vår tids problemer.

Dan Lindholm gir i innledningsartikkelen et bilde av Goethes åndsskikkelse, Johannes Hohlenberg skriver om Goethe i dag, så tindrende aktuelt og levende som bare denne Nordens store Goethe-kjenner og Goethe-entusiast kan gjøre det. Ernst Sørensens bidrag heter «De to røvere» og handler om Goethe og Schiller og deres ideverden sett i relasjon til den franske, russiske og tyske revolusjon. Aasmund Brynildsen anmelder Thomas Manns siste bok «Dr. Faustus» under overskriften «En bok om djevelen», Erling Møller skriver om Goethes farvelære, Hans Børre Ørbæk om «Tonekunsten og følelselivet». Dessuten får vi høre Goethes egen stemme i et utmerket lite utvalg av samtaler med Eckermann og får også hans monumentale produkt «Cederen» i en utmerket oversettelse. Videre er det oversikter over Goethe-litteratur fra hele verden og en rekke gode illustrasjoner, bl. a. et par tegninger fra Goethes egen hånd.

(Se også s. 266)

Ungdomsdagen.

Søndag 30 oktober, Kristi Kongefest, sto i ungdommens tegn og ble på flere steder i Vikariatet en gledelig manifestasjon av målbevisst og alvorlig ungdomsarbeide. I Bergen talte Ungdomsforbundets formann Øivinn Olafsen, og vi er underrettet om strålende dager for Hamar- og Fredrikstadungdommen.

I Oslo ble dagen en uforglemmelig opplevelse både for de unge selv og alle som var med i gudstjeneste og fest. Særlig gripende var synet av den lange rekke kommuniserende ungdom i fromessen der Hs. Høyærv. Biskopen talte varmt og sterkt om Kristi kall til de unge katolikker i dag. Fellesfrokosten etter messen hadde samlet flere enn noensinne, og samtlige av de unge tok del i besøket på prestenes graver på Vår Frelses gravlund. I høymessen holdt fransiskanerpater Otto Hansen ungdomspreken. Om ettermiddagen var der kompletorium i St. Hallvards kirke.

Ungdomsfesten om aftenen ble en sjelden suksess for arrangøren, Oslo Katolske Ungdomslag. Foreningslokalet var fylt til trengsel og plassene sprengt. Der var en lang rekke innbudne, og stemningen var stor. Formannen Leif Aasland ønsket velkommen, og Svern Ruyter ledet for øvrig programmet. Festen ble innledet ved prolog av Henri Werring. Aftenens hovedtaler var Erik Guldager, sekretær i Nordens Unge Katolikker. Der var videre taler av Hs. Høyærv. Biskopen, pastor Hansteen Knudsen og fru Ragnhild Nylund. André Bongard takket for maten.

Den kunstneriske avdeling bød på opplesning ved våre unge skuespillere Rolf Sand og Sigurd Werring som gjorde stormende lykke. Rolf Østbye leverte som vanlig høy kunst ved pianoet.

*

I anledning av dagen hadde Norsk Katolsk Ungdomsforbund sendt et hilsmingstelegram til den Hellige Far. Der er siden innløpet følgende svar fra Vatikanet til ungdomspresten:

«Den Hellige Far, takknemlig for hilsenen han har mottatt fra den katolske ungdom i Oslo Apostoliske Vikariat, verdsetter dens bestrebelsler og idet han oppmuntrer i arbeidet mot de store mål, velsigner han alle faderlig.

Montini, sostituto.

UTLANDET:

VATIKANET

Kalenderreformen et religiøst anliggende.

Republikken Panama har henstilt til De forente nasjoner å gjennomføre en grundig reform av kalenderen fra 1. januar 1951. Den Hellige Stol har nå tatt standpunkt til dette spørsmål. I begrunnelsen heter det bl. a. følgende:

Ved et allsidig studium av dette spørsmål er man kommet til den slutning at fastsettelsen av helligdagene og dermed også kalenderens festdager i første rekke er et religiøst anliggende. Allerede hos de forskjellige religioner under antikken var dette prestenes oppgave. Dessuten er denne rett i kristendommens historie ansett for å være en rett som hører inn under Kirkens øvrighet. Spørsmålet om en reform av kalenderen hører derfor fremdeles inn under Den Hellige Stols kompetanse.

Til det av republikken Panama framsatte forslag erklærer at Den Hellige Stol vil motsette seg en annen fastsettelse av Påskehøytiden. Selv om en reform av kalenderen ikke på noen måte har noe med tros læren å gjøre, er likevel fastsettelsen av påskehøytiden ordnet ved en tradisjon som skriver seg fra de eldste kristne tider og dessuten godtatt av kirkekonferansen i Nicea.

Den Hellige Stol motsetter seg videre forslaget om å innføre skudd-dager, fordi de vil komme til å bryte uke-syklusen. Det minnes om at denne uke-syklus alltid har vært strengt overholdt av jødene og at de kristne har overtatt den fra jødene. Den er en av de få ting kristne, jøder og mohamedaner har felles.

Paven om flyktningeproblemet.

Paven har mottatt i audiens 8 medlemmer av De forente staters kongress. De har oppholdt seg noen tid i Europa for å studere flyktningeproblemet. I sin tale til de amerikanske politikerne framholdt Den Hellige Far at følelsesutbrudd og oppbrakthet ikke er på plass når det gjelder flyktningeproblemet. Dette problem er en utfordring til den kristne samvittighet. Den nølende somling verden har nærmet seg dette spørsmål med, bør være en appell til hurtig og rask inngripen. En fortsatt mangel på ubesluttsomhet kan føre til alvorlige politiske, økonomiske og sosiale farer.

Reisningen av den nye kringkastingssender tar til.

Pave Pius XII har mottatt formannen i den hollandske komité som har arbeidet med å skaffe Vatikanet en ny kringkaster, Jahn Derks, i audiens. Paven benyttet anledningen til å uttale sin store beundring for de hollandske katolikkers offervillighet og sin oppriktige takk for den storslagne gave. Under oppholdet i Rom hadde dr. Derks en rekke konferanser med de ledende personligheter ved Vatikanets kringkastingssasjon. Reisningen av den nye sender vil ta til med det første. Arbeidet utføres av Philips-verkene i Eindhoven.

BELGIA

Det internasjonale kristelig-sosiale selskaps årsmøte i Brussel.

Fra den 17.—20. oktober holdt Det internasjonale kristelig-sosiale selskap sitt årsmøte i Sveits. Selskapet ble dannet i 1948 og har sitt hovedkontor i St. Gallen i Sveits. Det har som formål å utvikle en økonomisk, sosial og politisk

Allehelgens-søndag går kirkekollekten til «St. Olav» — bladet vårt. Vi kan ikke la anledningen gå fra oss til å rette en varm og inntrengende appell til alle om å gi det de evner i kollekten på denne dagen.

orden på kristendommens prinsipper og Kirkens sosiallære. Til selskapet hører både nasjonale grupper og katolske uavhengige personligheter som har spilt en rolle i det sosiale, kulturelle og økonomiske liv.

Delegasjoner fra Belgia, Frankrike, Holland, Sveits og de angelsaksiske land var tilstede. Selskapets betydning består deri at det på konkret måte med hjelp av de erfaringer som gjøres i de enkelte land forsøker å løse problemet med å gjøre arbeidermassene til en integrerende del av det kristne samfunn. Under årsmøtet framla Belgias kristne arbeidere en nøyaktig beretning om sin innsats. Beretningen fortalte om overordentlig store og verdifulle resultater. Belgias utenriksminister van Zeeland deltok i årsmøtet og holdt et foredrag.

DE BALTISKE STATER

Sovjetunionen beskyldt for masse mord.

Lederne for de baltiske flyktninger har ved de diplomatiske representanter for Estland, Latvia og Litauen i Washington i et klageskrift til De forente nasjoner beskyldt Sovjetunionen for å ha begått masse mord på baltere og for grov krenkelse av De forente nasjoners charter og erklæring om menneskerettighetene. Det heter bl. a. følgende i klageskriftet:

1) Siden våren 1948 har de sovjet-russiske myndigheter påskyndet likvidasjonen av bondebefolkningen som utgjorde den største klasse og ryggraden i de baltiske folk.

2) Okkupasjonsmyndighetene har med makt beskåret retten til å drive religiøs virksomhet. De siste rapporter slår fast at av Litauens 11 biskoper finnes det bare 1 igjen og av landets 1646 katolske prester er meget under halvdel tilbake i landet. Av landets 1202 katolske kirker er over halvparten påbudt stengt. Praktisk talt er ikke en eneste protestantisk kirke åpen. Forfølgelsen av protestantene i Estland og Latvia står ikke tilbake for forfølgelsen av katolikkerne i Litauen.

3) Våre folk hilser med glede den interesse De forente nasjoner viser tvangsarbeidsleirene i Russland. Millioner av russere og hundre tusener av baltere lider der martyrdøden.

4) Vi slutter helt opp om de delegasjoner til De forente nasjoner som støtter kravet om en undersøkelse av forfølgelsene av katolske og protestantiske geistlige i Ungarn, Bulgaria og andre land som beherskes av Sovjetunionen. Men de enda fryktligere tilstandene i de baltiske land må ikke bli oversett eller glemte ...»

DE FORENTE STATER

Kardinal Spellmann om religion og demokrati.

«Demokratiet er ikke en religion, men det må bygge på religion,» uttalte kardinal Spellmann, erkebiskop av New York, nylig til journalister på flyplassen Schiphol i nærheten av Amsterdam på vei til Rom. Kardinalen erklærte at Vestens sivilisasjon kan overleve trusselen fra den materialistiske ideologi, og mennesket igjen kan få tillit til demokratiets indre verdier. «Alle nasjoner må samarbeide,» uttalte kardinalen. «Det er ikke nok å dra omsorg for at hvert menneske kan leve, det må også bli i stand til å leve i frihet. Det er vesentlig at vi blir klar over hvorfor vi lever, hvorfor vi arbeider og hvorfor vi dør.»

FRANKRIKE

Erkebiskop Feltin høytidelig innsatt i sitt embete.

I nærvær av mange tusen troende ble erkebiskop Feltin av Paris høytidelig innsatt i sitt embete i Notre Dame — katedralen i Paris den 8. oktober, assistert av en rekke høye geistlige prelater, blant dem kardinal Spellmann av New York, den apostoliske nuntius Roncalli m. fl. Også utenriksminister Schumann var tilstede. Blant prominente innbudne sås representanter for Den jødiske statskirke, de franske protestantiske kirker og det jødiske trosamfunn. I sin tale sa erkebiskop Feltin bl. a.:

«Vi vil arbeide for sannheten under hensyntagen til alles personlige egenart og frihet og i ærbødighet for Den Hellige Ånds virken i alle. Vi vil elske dere alle med Kristi kjærlighet, ganske særlig de fortapte får som vi har en særlig forkjærlighet for ...»

Etter den høytidelige innsettelse meddelte erkebiskopen velsignelsen til de ti tusener som var samlet på plassen foran den mektige katedral.

HELLAS

Kommunistopprørets ofre.

Ifølge talloppgaver som er offentliggjort av den greske regjering har den borgerkrig som ble framkalt av de kommunistiske geriljastyrker kostet omlag 50 500 mennesker livet. På grunn av kamphandlinger og sabotasjeaksjoner er 11 570 hus og bygninger ødelagt. 7000 kommunister er for nærværende internert i regjeringens omskoleringsleire.

HOLLAND

Hollandske organisasjoner sender protester til De forente nasjoner mot krenkelsene av menneskerettighetene.

Som et resultat av det initiativ den kjente hollandske kringkastingsprest, Henri de Greeve, har tatt, strømmer protestene inn til De forente nasjoners hovedforsamling mot krenkelsene av de menneskelige og religiøse rettigheter i de øst-europeiske land. Initiativet er hilst med begeistring også av protestanter i og utenfor Holland.

For nærværende samles det underskrifter ved protestantiske og katolske universiteter til en protestskrivelse hvor De forente nasjoner anmodes om å bruke alle midler som står til rådighet for å få satt en stopper for forfølgelsene bak jernteppet.

Tallet på katolikker økt med nesten 1 million siden 1930.

Folketellingen i Holland viser at det nå finnes 3 704 161 katolikker i dette tidligere så protestantiske land. Tallet var i 1930 2 890 022.

At tallet på katolikker er gått så sterkt fram skyldes i vesentlig grad de barnerike katolske familier. Men en regner med at det også har funnet sted omlag 65 000 konversjoner i dette tidsrom. Da det i de aller fleste tilfelle dreier seg om dypt alvorlige mennesker, er dette en meget verdifull tilvekst.

Den politiske stilling i Holland.

Den hollandske katolske aksjons dokumentasjonstjeneste «Katholiek Archief» slår fast etter å ha analysert resultatet av årets kommunevalg at kommunistene ikke lenger representerer en umiddelbar fare, selv om de ennå står temmelig sterkt i Amsterdam. I analysen er bare tatt med valgresultatene fra de 74 hollandske byer som har mer enn 20 000 innbyggere.

Kommunistene fikk i disse byer ved kommunevalgene i 1946 403 856 stemmer, ved parlamentsvalgene i 1948 304 622 stemmer og ved kommunevalgene i år 286 159 stemmer. Prosenten av de avgitte stemmer utgjorde henholdsvis 15.98 %, 10.8 % og 10.41 %. I Rotterdam gikk kommunistene tilbake fra 19.5 % av stemmene i 1946 til 11.8 % i 1949. I Haag fra 15.1 % til 8.2 %. I Amsterdam derimot var tilbakegangen ikke større enn fra 32 % til 25.7 %. Det kommunistiske parti fikk i Amsterdam 126 429 stemmer i 1946 og 111 873 stemmer i år.

Meget tyder på at kommunistenes stemmetap tilfalt de moderate sosialister. Det var imidlertid ikke stort nok til å oppveie tapet på partiets høyere fløy. Disse stemmer gikk i stor utstrekning til det liberale parti, de protestantiske partier og til Det katolske folkeparti. Partiet hadde derfor en prosentvis tilbakegang fra 30.28 % til 29.83 %. Den største framgangen hadde Partiet for frihet og demokrati (det liberale parti). Det økte fra 6.19 % til 9.26 % av de avgitte stemmer. Det katolske folkeparti hadde en mindre framgang: fra 25.37 % av stemmene til 26.12 %. Valgene i år har tydelig styrket de moderate sentrumpartier.

Hvorfor er tyskerne ille sett i Holland?

Spørsmålet er reist i den tyske avis «Katholischer Beobachter» som overskrift til en artikkel av en hollender, dr. A. Diepenbrock. Foranledningen er et spørsmål dr. Diepenbrock fikk under et besøk i Köln av noen tyskere som ikke forsto at hollenderne ser med hatefulle øyne på tyskerne. Dr. Diepenbrock gjorde den erfaring at tyskerne, selv ikke de som var nazistenes verste fiender, hadde noe kjennskap til nazistenes framferd i de okkuperte land under krigen. For å bidra til en større forståelse mellom tyskerne og hollenderne er det derfor han i sin artikkel publiserer et resymé av nazistenes handlinger i Holland under krigen. Da heller ikke vårt folk har fått en riktig forståelse av hollendernes fryktelige lidelser og tap gjengir vi utdrag av det her. Også av andre grunner kan vi ha godt av å lese det. Dr. Diepenbrock skriver:

«To dager før overfallet den 10. mai hadde nazistene forsikret at de ville respektere vårt lands nøytralitet. Det er naturlig at hollenderne i okkupasjonen under krigen ser år-

saken til alle vanskeligheter og lidelser både under krigen og i dag. Prosentvis hadde Holland et større tap av menneskelig enn noen av de allierte vestmakter.

120 000 jøder, hvoriblant oldinger og barn, ja til og med spebarn, ble med makt kastet ut av sine hjem og arrestert på åpen gate. Av disse er bare 16 000 vendt tilbake.

Særlig forhatt ble nazistene på grunn av utskrivningen av arbeidskraft. Over 380 000 hollandske arbeidere ble utskrevet og deportert. Av disse mistet 38 200 livet.

Gestapo hersket med hård hånd. Ti tusener av hollendere ble sendt til konsentrasjonsleirene. I Vught og Amersfort mistet 2500 fanger livet; i tyske konsentrasjonsleire 18 000. Sammen med jødene var det altså 124 000 hollandske statsborgere som omkom på denne måten. 2800 hollendere ble skutt etter standrett. Flere av disse eksekusjoner fant sted på åpen gate.

7850 hollendere falt som soldater i hæren og marinen og på handelsflåten. I løpet av vinteren 1944—45 sultet 160 000 hollendere bokstavelig talt ihjel. Ennvidere er 20 400 hollendere omkommet som følge av krigshandlinger og 22 000 i japanske konsentrasjonsleire.

Omlag 121 000 leiligheter ble ødelagt, eller 23.13 % av landets beboelsesrom. 121 katolske kirker ble ødelagt og 209 alvorlig skadd. Fra kirketårnene ble 1335 kirkeklokker røvet. Mange katolske organisasjoner ble oppløst, kapitaler, eiendommer og arkiver beslaglagt. Bl. a. ble kapitalen til det katolske universitet — mer enn en million gulden — røvet.

For de fleste hollendere er sykkelen en viktig nødvendighetsgjenstand. Uten erstatning ble 2 millioner sykler beslaglagt og over 1 million radioapparater. Uten erstatning ble også følgende beslaglagt og rekvirert:

385 953 storfe, 566 236 svin og 114 220 hester.

66 000 privatbiler, 38 800 lastebiler og 3800 busser.

565 lokomotiver og lokomobiler, 1814 personvogner og 29 281 godsvogner foruten mengder av annet jernbanemateriell.

Av skipsbyggerier: 2537 maskiner, 28 løftekraner, 12 000 tonn verktøy og 250 000 stykker forskjellig verktøy.

Av maskinindustrien: Inventaret i 30 fabrikker, delvis inventar i 120 fabrikker, 2100 maskiner.

Av produksjonsindustrien: 37 743 forskjellige maskiner.

Av diamantindustrien: 57 494 karat slepne diamanter.

Av bekledningsindustrien: 27 375 symaskiner og 9809 andre maskiner.

Av den typografiske industri: 240 maskiner.

145 647 kg. fint gull.

Uerstattelige kunstverker og biblioteker. Hva der for øvrig forsvant fra forretningene og varelagrene av varer som ble kjøpt for verdiløse sedler av okkupasjonsmakten, soldater og andre, lar seg overhodet ikke takser.

En må gi dr. Diepenbrock rett i at det etter dette ikke er så merkelig om hollenderne ikke ennå har overvunnet sine følelser fra okkupasjonsårene, selv om de nok forstår at det er nazistene som er ansvarlig for disse forbrytelser og herjinger, og ikke hele det tyske folk.

ISRAEL

Innvandringen — et alvorlig problem for Israel.

Politiske observatører er alment av den oppfatning at Israels regjering i løpet av kort tid vil se seg tvunget til å legge om den politikk som har tillatt ubegrenset innvandring. I de siste uker og på grunn av landets usikre økonomi er innvandringsproblemet blitt meget alvorlig.

Tallet på flyktningene i gjennomgangslirene er steget fra 70 000 til 82 000. Det viser seg ugjørlig å løse de boligproblemer innvandringen reiser. Tallet på tyske jødiske innvandrere er siden 1945 steget med 100 000. Nå har den polske regjering hevet forbudet mot utvandring fra Polen for jøder. En regner med at 32 000 polske zionister vil innvandre i de nærmeste måneder.

Det har også funnet sted stor utvandring fra de jødiske samfunn i Nord-Afrika. Disse jøder har, da de har levd meget isolert, vanskelig for å tilpasse seg og har reist nye problemer.

ITALIA

Internasjonal sammenslutning av katolske universiteter etablert.

Rektoren for Det katolske universitet i Louvain, Belgia, mgr. Honore Van Waeyenbergh, ble valgt til president og rektoren for Det katolske universitet i Washington, De forente stater, mgr. Patrick J. McCormick, ble valgt

til visepresident for Det internasjonale forbund av katolske universiteter som ble konstituert i Rom i dagene fra den 19.—21. september. Initiativet til denne sammenslutning ble tatt av rektoren for Det katolske universitet i Milano, pater Agostino Gemelli, O.F.M. Det er planen at den neste internasjonale konferanse skal holdes i Quebec i Canada, i 1952.

På det konstituerende møte i Rom møtte nesten alle rektorer og presidenter for alle kanonisk opprettede katolske universiteter i verden. Deltagerne ble møttatt i audiens av Pave Pius XII.

Ekskommunikasjons-dekretet og Italias Kommunistiske Parti.

Rom-korrespondenten til den hollandske avis «De Tijd» som utkommer i Amsterdam, forteller i en melding utførlig om de vanskeligheter det kommunistiske parti i Italia har hatt å kjempe med etter at Pavens anti-kommunistiske dekret ble offentliggjort. Det heter at partiets økonomiske vanskeligheter er blitt meget store. Av den grunn er partimedlemmene blitt oppfordret til å yte et frivillig bidrag på 150 lire. Derved håper man å kunne dekke gjeldsposter til et samlet beløp av 300 millioner lire.

Dette underskudd skal i første rekke skyldes bidrag til partiets hovedorgan «l'Unita». Etter offentliggjørelsen av det anti-kommunistiske dekret er tallet på abonnenter gått tilbake med 12 %. Særlig i Turin skal tilbakegangen være stor. Opplaget er gått ned fra 70 000 til 39 000 eksemplarer. Medlemstallet er gått tilbake med 21.5 %. En regner med at partiet i dag bare teller 1.7 millioner medlemmer.

Kommunistiske manøvrer på den internasjonale filmkongress i Perugia.

Den internasjonale filmkongress som nylig ble holdt i Perugia, ble misbrukt til kommunistisk propaganda, uttaler pater Fefix A. Morlion, O.P. som er rektor for Det internasjonale Pro Deo universitetet i Rom, til en representant for Katolsk Internasjonal Pressetjeneste. Pater Morlion deltok ikke i diskusjonen. Hadde jeg gjort det etter at hensikten med kongressen hadde gått opp for oss, uttaler pateren, ville man ha sagt at jeg som representant for Katolsk filmbevegelse samarbeidet med kongressen.

Noen av talerne på kongressen hevdet at den neo-realistiske retningen innenfor filmkunsten i vesentlig grad er knyttet til kommunismen. Pater Morlion slår i sin uttalelse til Katolsk Internasjonal Pressetjeneste fast at dette ikke er sandt:

Vi sier til kommunistene: Vi er enig med dere i at filmen har en sosial oppgave og at den må gi uttrykk for menneskets virkelighet. Mennesket er jo ikke en isolert skapning, men et sosialt vesen som i vesentlig grad påvirkes av omgivelsene. Men vi sier at det ikke er nok å forbedre samfunnet for å gjøre mennesket bedre. Det er også nødvendig å vekke til live menneskets indre energier, å vise mennesket som det er, en skapning som uopphørlig søker Gud og som ikke kan leve et menneskelig liv uten Gud. Dette er den sanne realisme filmen bør gi uttrykk for, verdig menneskets storhet. Denne realisme er ikke kommunistisk.

De kommunistisk-dominerte fagforeninger utmanøvrert i den italienske tekstilindustri.

De frie tekstilarbeideres fagforening i Italia som holdt sin første nasjonale kongress fra den 7.—9. oktober, representerer nå flertallet av arbeiderne i den store italienske tekstilindustri. Etter å ha slått ut den kommunist-dominerte fagforening blant tekstilarbeiderne, har De frie tekstilarbeideres fagforening nå tatt opp arbeidet for å bedre arbeidernes økonomiske kår. Også andre konstruktive tiltak er satt i gang. Kongressen ble holdt i Vicenza som er et av hovedsentrene for Italias tekstilindustri.

JAPAN

Det japanske hierarki går inn for løsningen av sosiale oppgaver.

Alle biskoper, prefekter, apostoliske administratorer og over 20 superiorer for forskjellige misjonsselskaper har nylig vært samlet til en 4 dagers konferanse i Tokio. Man vedtok å støtte den katolske aksjons program i Japan og gjennomføre en omfattende aksjon til fordel for det sosiale velferdsarbeide.

I denne forbindelse håper man det vil bli mulig å sende

flere prester til universiteter i utlandet for å studere sosiale spørsmål.

Det ble også besluttet å opprette arbeidshjem for krigsenker og unge kvinner. For nærværende finnes det en halv million arbeidsløse krigsenker i Japan.

Japansk shinto-helligdom blir katolsk kirke.

En shinto-helligdom i Ako som ligger på Japans vestkyst vil bli forvandlet til katolsk kirke i løpet av neste år. Helligdommen som er kjent under navnet Akoinja, er berømt for sin tilknytning til de 47 ronin, alle menn fra Ako, som drepte en lensherre fordi denne hadde krenket deres hersker.

Da det ble kjent i Ako at scheutist-patrene søkte etter et sted hvor de kunne bygge en kirke, ble helligdommen utbudt til salgs.

JUGOSLAVIA

Blir erkebiskop Stepinac satt på fri fot?

Ifølge en melding fra Køln skal spørsmålet om løslatelse av erkebiskop Stepinac ha vært på tapetet under en samtale den amerikanske ambassadør i Beograd nylig har hatt med marskalk Tito. Erkebiskop Stepinac ble i 1946 dømt til 10 års tvangsarbeide.

MEXICO

Den første inter-amerikanske kongress for kirkemusikk holdes i Mexico City.

Den første inter-amerikanske kongress for kirkemusikk vil bli holdt i Mexico City den 11. og 12. november under forsete av erkebiskop Luis Maria Martinez av Mexico. En venter representanter for De forente stater, Canada og en rekke europeiske land.

POLEN

Ennå intet konkordat mellom Vatikanet og den polske regjering.

De meldinger som har vært offentliggjort i pressen om at det skal være sluttet et konkordat mellom Vatikanet og den polske regjering savner ethvert grunnlag, heter det i en melding fra Rom.

Mgr. Visjinskys hyrdebrev til religionslærerne.

Den polske kirkes primas, mgr. Visjinsky, har sendt et hyrdebrev til alle som underviser i religion og understreket at religionsundervisningen er de polske presters første plikt. Det heter ordrett følgende i dette hyrdebrev: «Den polske ungdom må bibringes den tro at rettferdigheten kan seire også uten fengsler, konsentrasjonsleire, moderne slaveri og blodsutgydelser.»

ROMANIA

Tusenvis av barn deporteres til Sovjet-Russland.

De barnerov kommunistene systematisk gjennomfører i de land de legger under seg er blitt tilstrekkelig kjent på grunn av den greske regjeringens protest mot de greske kommunisters umenneskelige framgangsmåte. Denne barbariske metode praktiseres nå også i Romania. Barna blir røvet fra foreldrene og sendt til Sovjet-Russland.

Beretninger fra dette ulykkelige land, som regjeres av et forrykt fruentimmer, gjør det klart at folkets holdning ikke lenger er så helt passiv. I forskjellige landsbyer er det kommet til sammenstøt mellom bøndene og politiet, men da politiet er bevæpnet med moderne våpen, må bøndene oftest bite i gresset. I provinsen Clui er ikke mindre enn 20 000 barn over 10 år forlangt utlevert for transport til Sovjet. Fra byen Odoreu er 2000 barn -- både gutter og piker -- i alderen fra 10--21 år -- tvangstransportert til ukjent bestemmelsessted. I San Martin i samme provins satte foreldrene seg til motverge, hvilket førte til at 3 menn ble drept.

TSJEKKOSLOVAKIA

Nytt brev fra erkebiskop Beran.

Enda en gang er det lyktes Kirkens primas i Tsjekkoslovakia, erkebiskop Beran av Praha, å smugle ut et brev fra sitt palass hvor han holdes som fange. Brevet er rettet til presteskapet. Erkebiskopen skriver bl. a.: «Anerkjennelse av den nye kirkelov er forrederi mot Kristus og Hans hellige Kirke. Dere har lovet meg og offentlig kunngjort at dere ikke vil la dere kjøpe for Judas-skillinger. Jeg stoler på dere og venter at dere vil holde dette løfte. Tenk grundig over tingene for Kristi skyld ...»

I løpet av de siste uker er ytterligere 40 geistlige arrestert. Hittil har omlag 70 % av prestene skriftlig protestert mot den nye kirkeloven.

Kirken kommer aldri til å underkaste seg staten.

Erkebiskopen av Olmütz, mgr. Matocha, har i en artikkel til den kommunistiske avis «Rude Pravo» dementert en påstand i denne avis om at Den katolske kirke er beredt til å underkaste seg den tsjekkoslovakiske stat. Mgr. Matocha slår fast at Kirken aldri kommer til å gjøre seg avhengig av noen annen myndighet enn Den Hellige Stol.

Det forlyder at mgr. Matocha nå er satt under den samme «politi-beskyttelse» som erkebiskop Beran.

Kampen mot Kirken koster penger.

Vatikanets kringkaster melder at den tsjekkoslovakiske regjering bruker 5 millioner kroner i måneden til sin kamp mot Kirken.

3 202 katolske prester og ordensfolk arrestert.

Ifølge en hemmelig fortegnelse som er satt opp av innenriksministeriet i Praha, men som er blitt kjent ved en indiskresjon, er hittil ialt 3202 katolske prester og ordensfolk av begge kjønn arrestert. En stor del av dem befinner seg i klostrene som er omdannet til regulære konsentrasjonsleire.

TYSKLAND

Tysk katolsk konferanse blir belært om «retten til å motsette seg staten».

Det katolske universitets-samfunn for Nordre Rihmland og Westfalen som arbeider for opprettelsen av et katolsk universitet i Paderborn, holdt sin årskonferanse i Iserlohn i Westfalen den 24. september.

I forbindelse med konferansen holdt jesuittpater Hans Hirschmann et foredrag om «Retten til å motsette seg staten».

Den kristelige demokratiske union i Berlin går inn for foreldrerådene.

Den kristelige demokratiske union i Berlin har startet en kampanje som tar sikte på å gi foreldrerådene ved de offentlige skoler større rettigheter. Kampanjen er særlig rettet mot den praksis at skolenes rektorer velges til formenn for foreldrerådene. Det er særlig sosialdemokratene, det største politiske parti i Berlin, som går inn for denne praksis.

Øst-Tysklands nye marionett-regjering og de kristne demokrater.

At det er tatt med 5 kristne demokrater i den «regjering» som er stabled på benene i Europas siste diktaturstat som med kommunistenes vanlige trang til å skape begrepsforvirring er kalt «Den tyske demokratiske republikk», utlegges i Berlin som en manøver for å gjøre inntrykk i Vest-sonene, hvor de kristne demokrater danner det sterkeste parti. Denne nye «regjering» består av 8 kommunister, 5 kristne demokrater, 2 liberale demokrater, 1 nasjonal demokrat, 1 representant for bøndene og 1 partiløs. Den samme manøver ble foretatt da man enstemmig valgte den kristne demokrat Reinhold Lobedanitz til president for diktatur-statens «Overhus».

Det bemerkes at de kristne demokrater i øst-sonen nesten ikke har noe felles med de kristne demokrater i vest-sonene, da partiet flere ganger har vært gjenstand for grundige utrenskningsaksjoner, gjennomført av de sovjet-russiske militære myndigheter. En rekke av partiets opprinnelige ledere er arrestert eller flyktet. Alle som er igjen er utpreget russisk-innstillet.

Et typisk eksempel er «ministeren» for arbeide og sunnheitsvesen, Luitpold Steidle. I begynnelsen av 1920-årene var han leder av en katolsk ungdomsorganisasjon. Under den annen verdenskrig ble han offiser og knyttet til det 767. alpejeger-regiment. Han ble tatt til fange ved Stalingrad, og kort tid etter kringkastingstaler for «Komiteen for et fritt Tyskland» i Moskva, senere visepresident for De tyske offiserers forbund i Sovjet-unionen. Han var en av de første offiserer som ble frigitt etter Tysklands nederlag og gjort til sekretær hos sjefen for politiet i det russiske område av Berlin, Paul Markgraf. Siden den tid har Steidle arbeidet sammen med russerne.

Otto Nuschke som er vise-statsminister, og Georg

Dertinger som er «utenriksminister» er henholdsvis president og generalsekretær for Den kristne demokratiske union i øst-sonen. Nuschke ble «satt på» av russerne etter at Jakob Kaiser, som nå er minister i Dr. Konrad Adenauers forbundsregjering, hadde måttet flykte. Dertinger har vært generalsekretær helt siden 1945 og har hele tiden vist seg som et servilt verktøy for russiske interesser.

Fortegnelse over sovjet-spior stjålet og offentliggjort i Berlin.

Offentliggjørelsen av en fortegnelse over tyske spioner i MVD's — det hemmelige russiske politis — tjeneste, omfattende 300 navn, i Der Telegraf som utkommer i et opplag på 400 000 med britisk licens, har vakt voldsom oppsikt i Berlin. Listen «ble borte» på en russisk politistasjon i Brandenburg for kort tid siden. Der Telegraf avslører ikke hvordan den er kommet over dokumentet. Fortegnelsen gir detaljerte opplysninger om hver enkelt agent: det virkelige navn og dekknavnene, stilling og alder. De fleste av agentene er unge folk. Mange er kvinner.

Nesten alle som har hatt anledning til å studere fortegnelsen, er ikke i tvil om at den er ekte. Kommunistiske forgrunnsfigurer har ikke en gang forsøkt å dekke over sin forlegenhet, ikke minst fordi skandalen finner sted, mens en av størrelsene i det russiske sikkerhetspoliti, general Kobulov, er på inspeksjonsreise i øst-sonen.

Sovjet-russiske jøder i fare-sonen.

28 sovjet-russiske offiserer, alle jøder og knyttet til sovjet-licenserte aviser i øst-sonen, er plutselig blitt arrestert. Blant dem var den politiske redaktør for Tägliche Rundschau, oberst M. Bernstein, den økonomiske redaktør, oberst D. Neidorf, oberst G. Feldman ved Die Neue Zeit, majorene A. Weispaper, H. Blok, N. Epstein, kapteinene Lola Shapiro, L. Shokanovitz m. fl.

En lignende utrenskning har funnet sted i Østerrike. Major Salomon Feuerstein ved «Volksstimme» begikk selvmord. Oberst R. Shumonovitz ved «Der Abend» og flere andre er arrestert.

Vi har disse nyheter fra en særlig kilde.

UNGARN

Hyrdebrev fra de ungarske biskoper.

Erkebiskop Grosz av Kalocsa har i et hyrdebrev gitt uttrykk for de ungarske biskopers glede over at nesten alle katolske foreldre har anmeldt sine barn til religionsundervisning i skolene som nå bare meddeles når barna uttrykker «Vi var noe engstelig på grunn av forordningen om at religionsundervisningen i skolene skulle være et fakultativt fag, men vårt opprop av den 14. september er blitt forstått. Folkets vilje er kommet sterkt til uttrykk fordi dere, katolske foreldre, så enstemmig og så modig har tatt standpunkt. Det er nå statens plikt å oppta religionsundervisningen som fag innenfor rammen av den normale timeplan...»

ØSTERRIKE

Valgene i Østerrike.

Slutresultatene for valgene i Østerrike viser at regjeringspartiene — det kristelig orienterte Volkspartei og sosialdemokratene — har hevdet sin stilling. Av de 165 plasser i parlamentet besatte disse to partier 144.

Fordelt på stemmer og mandater ble resultatet følgende:
Volkspartei: 1 844 850 stemmer og 77 plasser.
Sosialdemokratene: 1 621 275 stemmer og 67 plasser.
Kommunistene: 212 651 stemmer og 5 plasser.
Uavhengige: 498 132 stemmer og 16 plasser.
94 % av de stemmeberettigede deltok i valget. 4.4 millioner østerrikerere hadde stemmerett.

Prosentvis hadde både Volkspartei og sosialdemokratene noen tilbakegang. En regner med at det skyldes det nye parti som ikke stilte lister ved valget i 1945.

Denne gang har kommunistene ingen unnskyldning for valgnederlaget.

Redaktøren av Vatikanets talerør «Osservatore Romano», greve della Torre, behandler i en lederartikkel kommunistenes nederlag ved valgene i Østerrike, og framhever at kelig anmeldes til slik undervisning. Det heter i hyrdebrevet:

de denne gang ikke kan bortforklare nederlaget med å vise til «den religiøse reaksjon»; for de østerrikske sosialdemokrater hvis mål er en verdslig, ikke-religiøs stat, fikk en meget stor prosent av stemmene.

Greve della Torre peker videre på at årsaken til kommunistenes nederlag også må søkes på andre områder: den indre faktor som spilte inn, var den intoleranse og brutalitet kommunistene la for dagen og som ga velgerne en forsmak på hvordan livet ville arte seg under et kommunistisk styre. Og den ytre faktor: Østerrikes geografiske beliggenhet, grensende opp til statene bak jernteppet gjennom hvilket østerrikerne har kunnet gjøre seg opp et bilde av utviklingen i disse stater, hvor trosfriheten, talefriheten, trykkefriheten, forsamlingsfriheten, den politiske frihet og den økonomiske frihet hører fortiden til og er erstattet av det brutaleste diktatur.

Billigreise fra Oslo

Til kirkejubileet i Porsgrunn.

Søndag 6. nov. går der ekstrasog (motorvogn) fra Oslo V. kl. 6,58 med ankomst Porsgrunn kl. 10. Retur fra Porsgrunn kl. 19.45 m. ankomst Oslo ca. kl. 23.10.

Billettpris tur-retur inklusive middag og aftens kr. 25,—.

Billetter fåes kjøpt i St. Olavs Eksp., Akersveien 5, Oslo.

UTENLANDSK DIPLOMAT

søker leilighet i Oslo eller nærmeste omegn.
Bill. mrk. eller henvendelse St. Olavs Eksp

TREKNINGSLISTE

for St. Olavs- og St. Hallvardslagetets basar i Oslo.

Lampe: Oddbjørn Knudsen. Lysestaker: Rostad. Bokhyll: Fru Christensen. Skala: Fru Christensen. Bok: Nylund. Bok: Pater Vanneufville. Bok: Fru Klaveness. Figur: M. Østhagen. Figur: Fanny Geist. Lampe: Katarinahjemmet. Lampe: Marit Rostad. Tepe: Sonja Ødegaard. Fat: Hongslo. Skute: Klaveness. Tape: Brodahl Andersen. Tinnfat: V. F. H. Brikke: M. Zoë. Fat: Forslund. Fat: I. Karlsen. Skinnlue: Erling Bruce. Syskrin: Klaveness. Ski: P. Bzdyl. Bok: Klaveness. Bestikk: K. Bruce. Krucifiks: Galligani. Kongoleumsteppe: Fru Christensen. Grotte: Waltraud. Brikke: V. F. H. Barnesykkel: Harald Taxt, Bekkelaget. Gevinst: Ø. Randsborg. Bollesett: Grundeland. Kakao: Wibe. Sukker: Geist Refstad. Kakao: B. Olafsen. Kaffe: Wibe. Te: Klaveness. Te: Geist Refstad. Voksdruk: Erling Bruce. Litteraturhist.: Torolf Taxt. Fat: Barra. Sukkertøy: Irmengard. Kaffe & sukker: Ø. Larsen. Hermetikk: Marit Bruce. Paraply: Ellen Smith. Nattkjole: Fru Arntsen. Duk: G. How. Teservice: R. Foss. Kaffekoker: B. Olafsen. Strømper: Rydberg. Strømper: Barra. Strømper: Pettersen (Duen). Konfektkurv: V. F. H.

Rett trekning bevitnes.

Oslo, 24. okt. 1949.

F. J. Fishedick Hroar Hansen
TAKK

Hjertelig takk til alle som har støttet basaren.
St. Olavs- og St. Hallvardslaget.

Møbler fra Einar Egenes

(Egenesgården)

Tlf. 1030 - Tønsberg

**KJØP BLINDE BARNES
FYRSTIKKER**

TØNSBERG

Arkitekt
JOHN HORNTVEDT
M. N. A. L.
Tønsberg

I. L. HOLT

Ur- & kronometermaker
Optisk forretning
Storgaten — Tønsberg

THORLEIF LANDBERG

Bok- & Papirhandel
Tønsberg — Tlf. 21 13 — 22 14

C. JENSEN'S FISKEFORRETNING

Tønsberg
Fisk & Fiskemat
Tønsberg

TØNSBERG GLASMAGASIN

Glass — Porselen — Stentøy
Tlf. 12 67 — Torvgaten
Tønsberg

**STØTT KAMPEN MOT
TUBERKULOSEN**

MAGNUS LARSEN

Etablert 1890
Manufaktur — Utstyr
Tønsberg

TØNSBERG FARVEHANDEL

Tønsberg

TØNSBERGS INDUSTRI- OG SJØFARTS-BANK A/S

Solplassen 1
Oslo
Alle arter bankforretninger

A/S H. BRATAAS

Slakterforretning
Tønsberg
Tlf. 15 72 — 20 72

H Ø N E F O S S

ARNE QVIST

Bok- og papirhandel
Hønefoss
Tlf. 6 05

INGENIØR AAGE LARSEN

Aut. rørlegger
Hønefoss
Tlf. 4 22

KLÆKKEN TURISTHOTELL

pr. Hønefoss
Tlf. 5 61 — 8 77

KRISTIANSAND

Malermester
HALFDAN S. KVANVIG

Kirkegt. 1 — Tlf. 39 30
Kristiansand

SAMSLAKTERIET

Kristiansand
Slakteri og Pølsefabrikk
Salteri
Tlf. kontor 29 79
Hoveduts. 20 33 — 13 00
Filial 21 45

TOR RUUD A/S

Aut. rørleggerforretning
Kristian 4. gt. 17
Kristiansand

PORSGRUNN

T. DALENE

Alt i blomster
Telefon 657
Porsgrunn

H. J. HALS

Skotøiforretning
Porsgrunn

OSKAR KNUTSEN

Bakeri
Porsgrunn — Tlf. 393

DRAMMEN

**DRAMMENS
MALERFORRETNING**

Inneh.:
Asbjørn Gundersen

Tlf. 3916, 3332